פאה
פרק ב

מ"ה

א) **הזורע את שדהו מין אחד, אע"פ שהוא עושהו ב' גרנות, נותן פאה אחת**, כיון דקתני שכבר עושה גרנות, משמע, דמיירי שכבר קצר כל התבואה בשדהו, ודבר זה צריך ביאור, הא עיקר החיוב פאה הוא בקמה (כשעדיין התבואה עומדים מחובר), ואם קצר כל התבואה, ולא הניח פאה, עבר על הלאו דלא תכלה, וא"כ, צריך ביאור, באיזה אופן מיירי הציור של המשנה. ואין הרע"ב מפרש כלום בזה.
והנה, יש בזה כמה דרכים במפרשים, ואנו נפרש המשנה בעזה"י ע"פ פירוש הגר"א בשנות אליהו (ונראה דגם התפא"י מפרש כך), שפי' דב' גרנות, היינו בב' זמנים, דמיירי שקוצר תבואתו בב' זמנים, שקוצר בזמן אחד, כשהתבואה עדיין מעט לח, ובזמן מאוחר יותר, יקצור השאר כשהוא יבש, ורוצה לדעת, האם הפאה שיניח בסוף קצירת היבש יפטור את הלח שנמצא בגורן, או דצריך להניח ב' פאות, א' ללח, וא' ליבש. וקאמר התנא, דבכה"ג, נותן פאה אחת, כיון שהוא מין אחד, ואין המספר גרנות קובע.

ב) **הזורע את שדהו שני מינים, אע"פ שעשאן גורן אחת, נותן ב' פאות**, גם כאן מתפרש על דרך השנות אליהו, דמיירי שזרע את שדהו ב' מינים, כגון שיבולת שועל ושיפון, וקצר הכל ביחד, ועשה גורן אחד משני המינים, ורוצה לדעת, האם נותן רק פאה אחת, כיון שהכל הוא בגורן אחד, או דנותן ב' פאות, כיון שהם ב' מינים, וקאמר התנא, דבכה"ג, נותן ב' פאות, כיון שהם ב' מינים, וכל מין חייב פאה בפנ"ע.

ג) מב' ציורים אלו במשנה חזינן, דאין הגורן קובע, אלא המין קובע.

ד) אולם, יש ציור שבו הגורן קובע, כדקתני, **הזורע את שדהו ב' מיני חיטים, עשאן גורן אחת נותן פאה אחת, ב' גרנות נותן ב' פאות**, היינו, כגון שזרע שדהו שחמתית ולבנה, שהם ב' מיני חיטים, ורצה לדעת, האם המין חיטין קובע, ונותן פאה אחת, אפי' אם עושה ב' גרנות, או דמספר הגרנות קובע, וקאמר התנא, שבזה הכל הולך אחר מספר הגרנות, שאם עשאן גורן אחת, נותן פאה אחת, ואם עשאן ב' גרנות, נותן ב' פאות. והא דבזה אזלינן בתר הגרנות, הלכה למשה מסיני היא, כמו שיתבאר במשנה הבא .[א]

[א] אולם בתוי"ט ובמשנ"ר פירשו באופ"א, דהא דקאמר **הזורע את שדהו מין אחד**, מיירי דעבר וקצר את כל שדהו, ועדיין לא נתן פאה, ועכשיו עושה ב' גרנות, (היינו ב' ערמות במקום שבו דשים התבואה), אעפ"כ, **נותן פאה אחת**, כיון דעכ"פ הכל מין אחד. **זרעה ב' מינים** (כגון חיטים ושעורים), **אע"פ שעשאן גורן אחת**, היינו, שבשעת הגורן, מצרף ב' המינים לתוך גורן אחת, **נותן ב' פאות**, כיון שיש כאן ב' מינים.
הזורע את שדהו ב' מיני חיטים (כגון שחמתית ולבנה), וכבר עבר וקצר את כל שדהו, **אם עשאן גורן אחת**, הוי כמין אחד, **ונותן פאה אחת**, **ואם עשאן ב' גרנות**, הוו כב' מינים, **ונותן ב' פאות**, ודין זה הוא הלכה למשה מסיני, כמו שיתבאר במשנה הבאה.
ועי' בר"ש סירילאו בירושלמי, שפי' באופן שלישי.